

Uit de machinekamer „De Kolenbergplaats”.

Het ontbreken van een behoorlijke steenkolenbergplaats treedt de laatste tijd op verschillende zuivelfabrieken sterk naar voren. Voor dit op de. voorgrond treden zijn twee redenen, t.w.:

grote regenval en het meer en meer gaan stoken van nootjes 4 en fijner steenkool.

Een goede kolenbergplaats moet *overdekt en bevloerd* zijn, en tegenwoordig voldoen de kolenopslagplaatsen van meerdere zuivelfabrieken niet aan deze beide voorwaarden, ja vele zelfs aan geen der twee. Op deze laatste fabrieken worden de kolen op een gewoon stuk grond, in de open lucht, opgeslagen. Het eerste gevolg hiervan is, dat de kolen herhaaldelijk nat regenen, een nadeel, dat in de vele regenrijke dagen van de laatste tijd veelvuldig optreedt en hinderlijk in het oog springt. Dat het een nadeel is, wordt duidelijk als men bedenkt dat deze kolen, alvorens te kunnen verbranden, eerst op het vuur moeten drogen, waarvoor natuurlijk warmte nodig is, die weer door middel van andere steenkool, maar zeker niet met dit doel, ontwikkeld moest worden.

Een ander nadelig gevolg van deze warmte-onttrekking aan het vuur is, dat de temperatuur van het vuur er door daalt en daar de begeerde warmte-overdracht van het vuur op het ketelwater afhankelijk is van het temperatuursverschil tussen deze beide, heeft deze daling een kleinere warmteoverbrenging en daarmee ongunstiger stoomvorming tengevolge.

Voor de fabrieken, welker ketels aan de kleine kant zijn en stoomhouden in gunstige omstandigheden maar juist mogelijk is, komt hierbij nog het grote nadeel, dat tengevolge der natte kolen de ketel geheel tekort schiet en stoomhouden, of juister gezegd: doorwerken zonder stoppen, niet meer mogelijk is.

Het nadeel van het stoken van natte kolen is in de loop der jaren voor veel zuivelfabrieken groter geworden door de bovengenoemde reden: het zijn gaan stoken van fijnere kolen dan eertijds gebruikt werden. De fijnere kool toch neemt veel meer water op dan de vroeger vrijwel algemeen gestookte grovere steenkool, die echter bij de bestaande prijsverhoudingen met voordeel door fijnere kolenvormen te vervangen waren. Door het in groter hoeveelheid opnemen van water is de fijnere steenkool bij regenval natter en blijft ook nadien veel langer nat, zodat ze meestal nog niet weer droog is als nieuwe regenval optreedt, waardoor dus, praktisch gesproken, voortdurend natte kool gestookt moet worden en alleen in de mate van natheid verschil bestaat. Het nadeel hiervan wordt algemeen onderschat.

Wel kan het voor een deel opgeheven worden door - indien de plaatselijke omstandigheden dit tenminste toelaten - de kolen de avond vóór de gebruiksdag op de stookplaats te brengen waardoor ze gedurende de nacht wat drogen kunnen, maar opgeheven wordt door deze maatregel het nadeel bij lange na niet. Het nadeel van het niet overdekt zijn der kolenbergplaats is door het voorgaande, naar ik vertrouw, voldoende belicht.

Het andere genoemde nadeel: het ontbreken van een vloer, is minstens even nadelig, zodat, wanneer een fabriek zich voor de overigens geheel verkeerde keus stelt: een dak of

een vloer, de laatste nog wel de voorkeur verdient. Bij het ontbreken van een vloer staan de stokers der fabrieken voor de keus: óf een gedeelte der steenkool te laten liggen en dus te verliezen, of aarde mee op te scheppen. Door het ontbreken van een vloer (waarbij, het zij volledigheidshalve vermeld, aan een stenen of een van gelijke hardheid gedacht wordt), is vooral bij fijnere kolen, hoewel het ook bij grovere altijd optreedt, en het ergst, wanneer ze nat geweest zijn, de grens tussen kolen en aarde niet meer te onderkennen, zodat het onmogelijk is alle steenkool, maar dan ook niets meer, op te scheppen. Het laten liggen van kolen is een zo opvallend verlies, dat men dit vermijdt, maar daardoor onvermijdelijk het andere nadeel aanvaardt en aarde mee tussen de kolen naar de ketel voert.

Wie mocht menen, dat ik hier overdrijf, behoeft slechts naar de onbevloerde kolenbergplaats te kijken, als er weinig kool aanwezig is, om door de sterke uitholling in de aarde te zien, dat hier geen sprake van overdrijving is. Is deze vloer daarbij die van een onoverdekte bergplaats, dan is de uitholling na regenval vaak een vijver, die zich, naar mij dezen zomer bleek, wel uitstekend leent tot het laten varen van scheepjes, maar totaal ongeschikt is om kolen in en op te bergen.

Het meestoken der aarde heeft het grote nadeel, dat het vuur er heel gauw en heel erg vuil door wordt, wat in de eerste plaats een slechtere verbranding ten gevolge heeft en verder ontijdig en veelvuldig schoonmaken van het vuur noodzakelijk maakt, wat op zichzelf weer een verlies naar meerdere zijden betekent.

H. DUIF.